

## ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΡΗΜΑΤΑ

Τα φωνηεντόληκτα ρήματα που έχουν **χρονικό χαρακτήρα α ή ε ή ο** συναιρούν το φωνήεν αυτό στον ενεστώτα και τον παρατατικό με το ακόλουθο φωνήεν των καταλήξεων και για αυτό το λόγο λέγονται συνηρημένα. Αλλιώς λέγονται και περισπώμενα, γιατί ο συνηρημένος τύπος τους στο α΄ πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα παίρνει περισπωμένη.

Τα συνηρημένα ρήματα διαιρούνται κατά το χαρακτήρα σε τρεις τάξεις:

**α.** στην **α΄ τάξη** ανήκουν όσα λήγουν σε **-άω**: τιμάω - τιμῶ

**β.** στη **β΄ τάξη** ανήκουν όσα λήγουν σε **-έω**: ποιέω - ποιῶ

**γ.** στη **γ΄ τάξη** ανήκουν όσα λήγουν σε **-όω**: δηλόω - δηλῶ

γενικά βοηθητικά βήματα:

- Κλίνουμε την ασυναίρετη μορφή ακολουθώντας πλήρως τα βαρύτονα ρήματα.
- Κατόπιν συναιρούμε το θεματικό φωνήεν με το φωνήεν ή τη δίφθογγο που ακολουθεί αμέσως μετά σύμφωνα με τον οδηγό συναιρέσεων κάθε τάξης.

## Α΄ ΤΑΞΗ ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΩΝ

οδηγός συναιρέσεων:

|                  |                   |                          |            |
|------------------|-------------------|--------------------------|------------|
| α + ε, α + η → α | α + ει, α + η → α | α + ο, α + ου, α + ω → ω | α + οι → ω |
|------------------|-------------------|--------------------------|------------|

## ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ

ενεργητική φωνή

| οριστική  | υποτακτική | ευκτική         | προστακτική          | απαρέμφατο | μετοχές |
|-----------|------------|-----------------|----------------------|------------|---------|
| τιμῶ      | τιμῶ       | τιμῶμι / τιμῶην | -                    | τιμᾶν      | τιμῶν   |
| τιμᾶς     | τιμᾶς      | τιμῶς / τιμῶης  | τίμα                 |            | τιμῶσα  |
| τιμᾶ      | τιμᾶ       | τιμῶ / τιμῶη    | τιμάτω               |            | τιμῶν   |
| τιμῶμεν   | τιμῶμεν    | τιμῶμεν         | -                    |            |         |
| τιμᾶτε    | τιμᾶτε     | τιμῶτε          | τιμᾶτε               |            |         |
| τιμῶσι(ν) | τιμῶσι(ν)  | τιμῶεν          | τιμώντων / τιμάτωσαν |            |         |

μέση φωνή

| οριστική | υποτακτική | ευκτική  | προστακτική           | απαρέμφατο | μετοχές   |
|----------|------------|----------|-----------------------|------------|-----------|
| τιμῶμαι  | τιμῶμαι    | τιμῶμην  | -                     | τιμᾶσθαι   | τιμώμενος |
| τιμᾶ     | τιμᾶ       | τιμῶο    | τιμῶ                  |            | τιμωμένη  |
| τιμᾶται  | τιμᾶται    | τιμῶτο   | τιμάσθω               |            | τιμώμενον |
| τιμώμεθα | τιμώμεθα   | τιμώμεθα | -                     |            |           |
| τιμᾶσθε  | τιμᾶσθε    | τιμῶσθε  | τιμᾶσθε               |            |           |
| τιμῶνται | τιμῶνται   | τιμῶντο  | τιμάσθων / τιμάσθωσαν |            |           |

## ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ

| ενεργητική φωνή | μέση φωνή |
|-----------------|-----------|
| ἐτίμων          | ἐτιμῶμην  |
| ἐτίμας          | ἐτιμῶ     |
| ἐτίμα           | ἐτιμᾶτο   |
| ἐτιμῶμεν        | ἐτιμώμεθα |
| ἐτιμᾶτε         | ἐτιμᾶσθε  |
| ἐτίμων          | ἐτιμῶντο  |

## ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

**α.** Το απαρέμφατο ενεργητικού ενεστώτα σχηματίζεται με την αρχαιότερη κατάληξη -εν και όχι με την -ειν.

**β.** Τα ρήματα **ζῶ, πεινῶ, διψῶ και χρῶμαι** είναι συνηρημένα σε -ήω, -ῶ. Ακολουθούν τα -άω, -ῶ, αλλά σχηματίζουν κατάληξη -η και -η, όπου τα υπόλοιπα σχηματίζουν κατάληξη -α και -α αντίστοιχα:

π.χ. πεινῶ, πεινῆς, πεινῆ, πεινῶμεν, πεινῆτε, πεινῶσιν.

## Β' ΤΑΞΗ ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΩΝ

οδηγός συναιρέσεων:

ε + ε → ει

ε + ο → ου

ε + οτιδήποτε άλλο → οτιδήποτε άλλο

### ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ

ενεργητική φωνή

| οριστική                                                   | υποτακτική                                            | ευκτική                                                                                   | προστακτική                                                     | απαρέμφατο | μετοχές                    |
|------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|------------|----------------------------|
| ποιῶ<br>ποιεῖς<br>ποιεῖ<br>ποιοῦμεν<br>ποιεῖτε<br>ποιοῦσιν | ποιῶ<br>ποιῇς<br>ποιῇ<br>ποιῶμεν<br>ποιῇτε<br>ποιῶσιν | ποιοῖμι / ποιοῖην<br>ποιοῖς / ποιοῖης<br>ποιοῖ / ποιοῖη<br>ποιοῖμεν<br>ποιοῖτε<br>ποιοῖεν | -<br>ποίει<br>ποιεῖτω<br>-<br>ποιεῖτε<br>ποιούντων / ποιείτωσαν | ποιεῖν     | ποιῶν<br>ποιούσα<br>ποιούν |

μέση φωνή

| οριστική                                                                  | υποτακτική                                                    | ευκτική                                                            | προστακτική                                                        | απαρέμφατο | μετοχές                               |
|---------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|------------|---------------------------------------|
| ποιοῦμαι<br>ποιεῖ, ποιῇ<br>ποιεῖται<br>ποιούμεθα<br>ποιεῖσθε<br>ποιούνται | ποιῶμαι<br>ποιῇ<br>ποιῇται<br>ποιώμεθα<br>ποιῇσθε<br>ποιῶνται | ποιοίμην<br>ποιοῖο<br>ποιοῖτο<br>ποιοίμεθα<br>ποιοῖσθε<br>ποιοῖντο | -<br>ποιοῦ<br>ποιείσθω<br>-<br>ποιεῖσθε<br>ποιείσθων / ποιείσθωσαν | ποιεῖσθαι  | ποιούμενος<br>ποιουμένη<br>ποιούμενον |

### ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ

ενεργητική φωνή

μέση φωνή

|                                                                 |                                                                       |
|-----------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|
| ἐποίουν<br>ἐποίεις<br>ἐποίει<br>ἐποιοῦμεν<br>ἐποεῖτε<br>ἐποίουν | ἐποιοῦμην<br>ἐποιοῦ<br>ἐποεῖτο<br>ἐποιοῦμεθα<br>ἐποεῖσθε<br>ἐποιοῦντο |
|-----------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|

### παρτηρήσεις

α. Τα ρήματα σε -έω με θέμα μονοσύλλαβο συναιρούνται μόνο, όπου μετά το χαρακτήρα ε ακολουθεί άλλο ε ή ει:

π.χ. πλέω, πλείς, πλεῖ, πλέομεν, πλεῖτε, πλέουσι (οριστική ενεστώτα).

ἔπλεον, ἔπλεις, ἔπλει, ἐπλέομεν, ἐπλεῖτε, ἔπλεον (οριστική παρατατικού).

## Γ' ΤΑΞΗ ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΩΝ

οδηγός συναιρέσεων:

ο + ε, ο + ο, ο + ου → ου

ο + η, ο + ω → ω

ο + ει, ο + η, ο + οι → οι

### ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ

ενεργητική φωνή

| οριστική                                                     | υποτακτική                                                | ευκτική                                                                                   | προστακτική                                                     | απαρέμφατο | μετοχές                    |
|--------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|------------|----------------------------|
| δηλῶ<br>δηλοῖς<br>δηλοῖ<br>δηλοῦμεν<br>δηλοῦτε<br>δηλοῦσι(ν) | δηλῶ<br>δηλοῖς<br>δηλοῖ<br>δηλώμεν<br>δηλῶτε<br>δηλῶσι(ν) | δηλοῖμι / δηλοῖην<br>δηλοῖς / δηλοῖης<br>δηλοῖ / δηλοῖη<br>δηλοῖμεν<br>δηλοῖτε<br>δηλοῖεν | -<br>δήλου<br>δηλούτω<br>-<br>δηλοῦτε<br>δηλούντων / δηλούτωσαν | δηλοῦν     | δηλῶν<br>δηλοῦσα<br>δηλοῦν |

## μέση φωνή

| οριστική                                                   | υποτακτική                                                     | ευκτική                                                             | προστακτική                                                        | απαρέμφατο | μετοχές                               |
|------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|------------|---------------------------------------|
| δηλοῦμαι<br>δηλοῦται<br>δηλούμεθα<br>δηλοῦσθε<br>δηλοῦνται | δηλῶμαι<br>δηλοῖ<br>δηλῶται<br>δηλώμεθα<br>δηλώσθε<br>δηλῶνται | δηλοίμην<br>δηλοῖτο<br>δηλοῖτο<br>δηλοίμεθα<br>δηλοῖσθε<br>δηλοῖντο | -<br>δηλοῦ<br>δηλούσθω<br>-<br>δηλοῦσθε<br>δηλούσθων / δηλούσθωσαν | δηλοῦσθαι  | δηλούμενος<br>δηλουμένη<br>δηλούμενον |

## ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ

| ενεργητική φωνή                                                  | μέση φωνή                                                               |
|------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|
| ἐδήλουν<br>ἐδήλους<br>ἐδήλου<br>ἐδηλοῦμεν<br>ἐδηλοῦτε<br>ἐδήλουν | ἐδηλούμην<br>ἐδηλοῦ<br>ἐδηλοῦτο<br>ἐδηλούμεθα<br>ἐδηλοῦσθε<br>ἐδηλοῦντο |

## παρτηρήσεις

**α.** Το ρ. **ῥιγῶ** (= με πιάνει ρίγος, κρυώνω) είχε χαρακτήρα -ω- (θ. ῥιγ-) και για τούτο, όταν συναιρείται, έχει ω και φ, όπου τα ρήματα σε -όω έχουν ου ή οι (δηλ. συναιρεί το χαρακτήρα ω με το επόμενο φωνήεν των (ολικών) καταλήξεων παντού σε ω και φ):

π.χ. ῥιγῶ, ῥιγῶς, ῥιγῶ, ῥιγῶμεν, ῥιγῶτε, ῥιγῶσι(ν).

## ΛΟΙΠΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

Τα συνηρημένα ρήματα, όπως και τα λοιπά φωνηεντόληκτα, σχηματίζουν τους άλλους χρόνους εκτός από τον ενεστώτα και τον παρατατικό, αφού προστεθούν στο ρηματικό θέμα οι σχετικές (φαινομενικές) καταλήξεις.

Αλλά στους χρόνους αυτούς ο βραχύχρονος χαρακτήρας του θέματος κανονικά εκτείνεται εμπρός από το σύμφωνο των καταλήξεων, δηλαδή:

**α.** Το ᾱ εκτείνεται σε η: τιμῶ (θ. τιμα-), τιμή-σω, ἐ-τίμη-σα, τε-τίμη-κα, ἐ-τε-τιμή-κειν.

**β.** Το ε εκτείνεται σε η: ποιῶ (θ. ποιε-), ποιή-σω, ἐ-ποίη-σα, πε-ποίη-κα, ἐ-πε-ποίη-κειν.

**γ.** Το ο εκτείνεται σε ω: δηλῶ (θ. δηλο-), δηλώ-σω, ἐ-δήλω-σα, δε-δήλω-κα, ἐ-δε-δηλώ-κειν.

## ΑΣΚΗΣΗ

Να σχηματίσετε τους ρηματικούς τύπους που σας ζητούνται:

**α.** νικάω - νικῶ: β' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής και ευκτικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής

**β.** ἡγέομαι - ἡγοῦμαι: απαρέμφατο και μετοχές ενεστώτα μέσης φωνής

**γ.** δοκέω - δοκῶ: γ' ενικό και α' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής παρατατικού ενεργητικής φωνής

**δ.** πληρώω - πληρῶ: β' ενικό υποτακτικής και γ' πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής

**ε.** πληρόομαι - πληροῦμαι: β' και γ' πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα μέσης φωνής